

ဟိန်းလတ်

အိန္ဒိယမျိုးချစ်သူရဲကောင်း
(နေတာရီ)

ဆူဘာတ်ချန္ဒရာသို့

အမှတ် ၈၁

နေတာဂျီ ဆူဘတ်ချနွရာဘိုက်

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုစ် နှင့် ဂန္ဒီ

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုစ်ကိုပြည်သူများက
ဂုဏ်ပြုကြိုဆိုကြစဉ်

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိတ် ငယ်စဉ်ကပုံများ

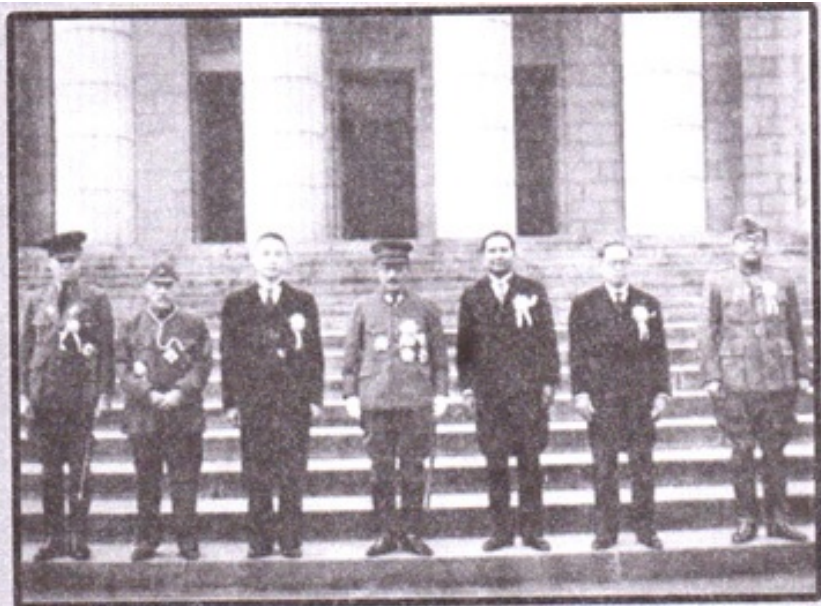

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုစ်နှင့် ဟစ်တလာ

ဂျာမန်အရာရှိကြီးများနှင့် စစ်ရေးဆွေးနွေးစဉ်

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုဇ် နှင့် ဂျပန်တပ်မတော်အကြီးအကဲများ

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုဇ် နှင့် ဂန္ဒီ

ဟောပြောပွဲတစ်ခုမှ ဆူဘတ်ချနွရာဘိုစ်

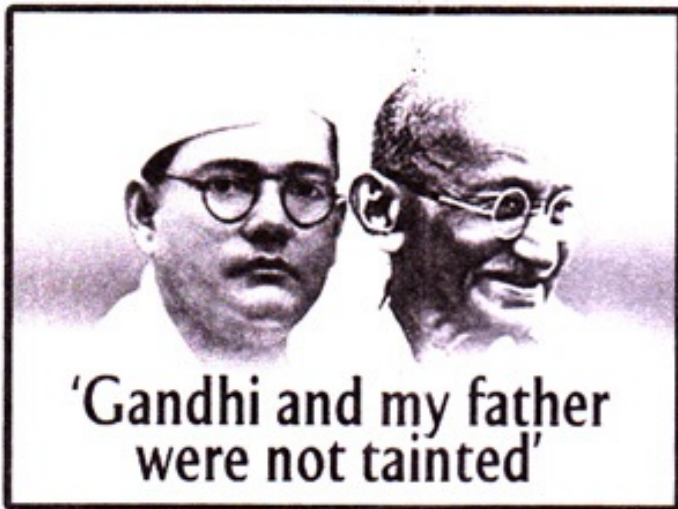
ဂုဏ်ပြုပွဲတစ်ခုတွင်

အိုင်အင်အေတပ်များ၏ အလေးပြုမှုကိုခံယူနေစဉ်

လက်ရုံးလက်မောင်းတန်း၍ ကြွေးကြော်နေပုံ

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုက်နှင့် ဂန္တီ

ဘိုက်မိတ်ပုံနှင့် ငွေစက္ကူများ

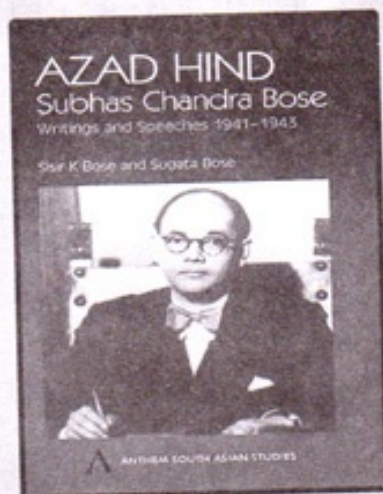
ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုစ် ရုပ်ရှင်ကားကြေငြာ

တိုင်း(မ်)မဂ္ဂဇင်းအဖုံးနှင့် ပြက္ခဒိန်

ဆူဘတ်ချန္ဒရဘိုစ် အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်များ

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုစ်
အထိမ်းအမှတ်
တံဆိပ်ခေါင်းများ

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုဇ်အထိမ်းအမှတ်
ရုပ်တုများ

ဆုဘတ်ချနွှာဘို့စ်
အထိမ်းအမှတ်
ဒဂိုး

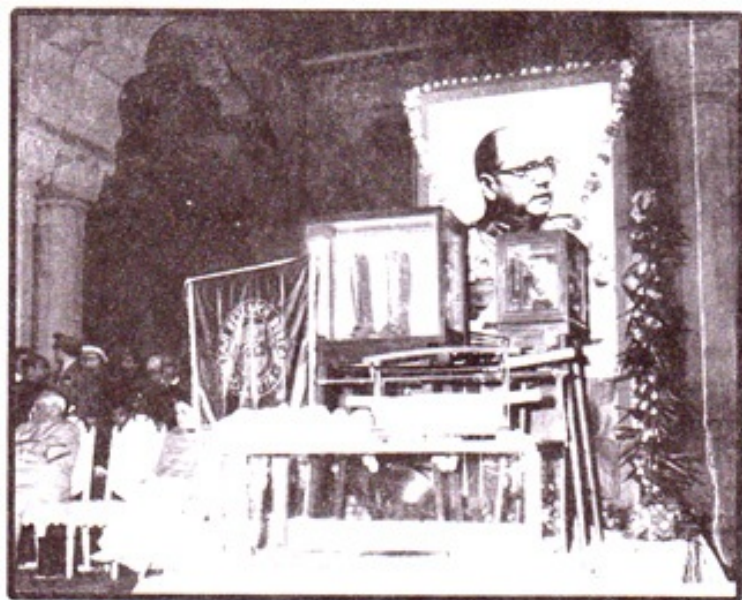
ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုစ်ကိုဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကြိုဆိုနေပုံ

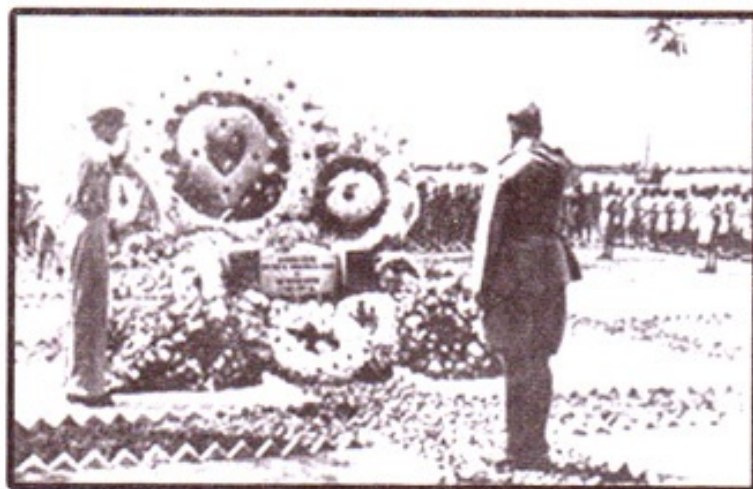
ကမာရွတ်တွင်စိုက်ထူထားသော
ဘို့စ်အထိမ်းအမှတ်ကျောက်စာ

အိန္ဒိယအမျိုးသားတပ်များ မြန်မာပြည်နယ်စပ်မှ
အိန္ဒိယပြည်တွင်းသို့ချီတက်ကြစဉ်

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုဇ်အထိမ်းအမှတ်ပစ္စည်းများပြပွဲ

ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုဇ်ကိုလွမ်းသူပန်းခွေချနေကြစဉ်

ကျွန်တော် ငယ်ငယ်ကတည်းက စာအုပ်များကိုချစ်တတ်ပါသည်။ ။

ဖတ်ဂုန်မဟုတ်။ ကစားစရာတစ်မျိုးအနေနှင့် ချစ်တတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ။ အိမ်မှ စာအုပ်စင်တွင် အင်္ဂလိပ်စာအုပ် ထူထူကြီးများ အစီအရီ ရှိသည်။ ။ အဘိုးဖြစ်သူသည် စာအလွန်ဖတ်သူဖြစ်သည်။ ။ ကျွန်တော်မမွေးမီကပင် အဘိုးသည် ကွယ်လွန်ခဲ့ပေပြီ။ ။ အိမ်ရှေ့ခန်းတွင် ချိတ်ထားသော အဘိုး၏ ဓာတ်ပုံကြီးတစ်ခုနှင့် စာအုပ်စင်အပြည့်စာအုပ်များ သာ အဘိုး၏ အမွေအနှစ်အဖြစ် ကျွန်တော်တို့ ရခဲ့ပါ သည်။ ။ လေးငါးနှစ်သားအရွယ်ရောက်သည် နှင့် ကျွန်တော် သည် အဘိုး စာအုပ်စင်မှ စာအုပ်တစ်အုပ်စီ ယူပြီး အရုပ်ကြည့်တတ်သည်။ ။ စွယ်စုံကျမ်းကြီးထဲမှ ဆေးရောင်စုံ၊ လေယာဉ်ပျံပုံများ၊ တင့်ကားပုံများ ကိုတွေ့လျှင် သိပ်သဘောကျသည်။ ။ အဖေအား ဖတ်ခိုင်းပြီး ပုံပြင်သဖွယ် နားထောင်သည်။ ။ သို့သော် ဤတွင် မရပ်။ ကပ်ကြေးတစ်လက်ကိုယူကာ စာအုပ်ထဲမှ ပုံများကို စိတ်တိုင်းကျညှပ်ယူသေးသည်။ ။ အဖေကလည်း သားဦးမို့ ဘာမှ မပြော။ သူ့အဖေ၏ ရှားရှားပါးပါးအမွေအနှစ်များကို သူ့သားလူမမယ် လေးက စိန်ပြေနပြေ ထိုင်ဖျက်ဆီးနေသည် ကိုပင် သူက သဘောကျနေတတ်သေးသည်။ ။

အရုပ်ပါသော ကျမ်းကြီးကျမ်းခန့်စာအုပ်များ အားလုံးများ ကျွန်တော်လူလားမမြောက်မီကပင် အစုတ်စုတ်အပြုပြု သုံးမဂ်အောင် ဖြစ်ကုန်တော့သည်။ ။ သို့သော် အမြတ်တစ်ခုကား ရလိုက်သည်။ ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်များ၊ သမိုင်းစာအုပ်များ ထဲမှ ကမ္ဘာခေါင်းဆောင်များ ၏ အမည်များအားလုံး လောက်နီးနီး ကိုကား ကျွန်တော် အလွတ်မှတ်မိလာခဲ့သည်။ ။ စာမဖတ်တတ်ခင်မှာ ပင် ရုပ်ပုံကြည့်ပြီး

မှတ်ဆိတ်မွေးဖြူဖြူ ထူထူထဲထဲကြီးနှင့်ဆိုလျှင် ကားလ်မာက်
ကုလားထိုင်ကြီးကြီးတစ်ခု ပေါ်တွင် ထိုင် နေသော
ဝိနီပိန်ရှည်ရှည်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလျှင် လင်ကွန်းစသည် ဖြင့် နာမည်
ဖော်ထုတ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းမိသားစုပုံကိုကြည့်ပြီးလည်း ဒါကဗိုလ်ချုပ်၊
ဒါကအောင်ဆန်းဦး ၊ ဒါကအောင်ဆန်းစုကြည် စသည် ဖြင့်
လက်ညှိုးထိုးပြီး နာမည်တွေနှုတ်တိုက်ရွတ်တတ်သည်။ ။
'အိန္ဒိယ ထိပ်သီးမှပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ' စာအုပ်ထဲမှ
ခေါင်းတုံးပြောင်ပြောင်မျက်မှန်ဝိုင်းသေးလေးတပ်ပြီး နံငယ်ပိုင်း
လေးနှင့်သာ ဝတ်တတ်သူမှာ 'ဂန္တီ' ဘောင်းဘီကျပ်ကျပ်၊ အကျယ်ပွပွဖြင့် ၊
မျက်လုံးမျက်ခုံး ကောင်းကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်က 'နေရူး'။ မျက်မှန်
ဝိုင်းလေးတပ်ပြီး အမြဲစိတ်အားတက်ကြွ အားမာန်ဖော်ဆောင်နေသူမှာ
'ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိတ်' ။ ကျွန်တော့် အဖေနှင့် ဘကြီးသင်ပေးထားသမျှ
နာမည်အားလုံးကို သူတို့ ရုပ်ပုံများ နှင့် တွဲလျက် မှတ်မိနေခဲ့သည်။ ။

ထိုသို့ 'ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိတ်' ၏ နာမည်မှာ
ကျွန်တော်စာမတတ်သေးခင် ကျောင်းမနေစဉ်ကပင် စတင်သိရှိခဲ့သည်
။ သူသည် အိန္ဒိယဘုရင်ခံလော၊ သမ္မတလော၊ စာရေးဆရာလော၊
ဘာမှန်းညာမှန်းမသိ။ သို့သော် အိန္ဒိယထိပ်သီးပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ
စာအုပ်စာဂုဏ်ဝင်ဖြစ်သဖြင့် တစ်နေရာတွင် တော့
ထူးခြားပြောင်မြောက်မည့်သူဟု သာ မှတ်ယူခဲ့ရသည်။ ။

အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝ သမိုင်းစာအုပ်အချို့
ဖတ်ရသောအခါ 'ဘိတ်' နာမည်ကို ဟိုတစ်ကွက်ဒီတစ်စ တွေ့လာခဲ့သည်
။ ကျွန်တော်တို့ (၇)တန်း (၈)တန်း ကျောင်းသားဘဝတုန်းက
ကျောင်းများ ပြည်သူပိုင် မသိမ်းသေး။ သာသနာပြုကျောင်းများ နှင့်

အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းများ သည် ကိုယ့်စိတ်ကြိုက်
သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ဆွဲကာ၊ ကိုယ်စိတ်ကြိုက်စာအုပ် ကိုယ်ပြဋ္ဌာန်းပြီး
လွတ် လွတ်လပ်လပ် သင်နေချိန်ဖြစ်သည် ။ ကျွန်တော်နေရသော
ကျောင်းတွင် မြန်မာစာမှ အပ၊ ကျန်ဘာသာရပ်အားလုံး
အင်္ဂလိပ်လိုသင်ရသည် ။ မြန်မာရာဇဝင်ကိုလည်း ‘အိုရီယင့်
လောင်းမင်း’ မှ ထုတ်သော စာအုပ်များ ၊ ‘ဟာဗေး’ တို့ စာအုပ်များ ဖြင့်
သင်ရသည် ။ ဗြိတိသျှတို့ မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက် ခြင်းသည်
ကျူး ကျော် န ယ် ခဲ့ လို ၍ မဟုတ်၊ မယဉ်ကျေး မဖွံ့ဖြိုးသေးသော
နိုင်ငံသားများကို ယဉ်ကျေး ဖွံ့ဖြိုးအောင် လုပ်ပေးလို၍ ဖြစ်သည်
ဟူသော စေတနာသံများ ညံ့နေသော စာအုပ်များ ဖြစ်သည် ။
‘အရှေ့ဖျားသမိုင်း’ စာအုပ်များမှာ လည်း အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင်ဆရာများ
ရေးထားသည့် စာအုပ်များ ပင်ဖြစ် သည် ။ အိန္ဒိယသမိုင်းဆိုလျှင်
ပစ်စလက်ခတ်ပင်ရေးထားသည် ။ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံချုပ် ဘယ်သူဘယ်
လောက်တော်ကြောင်း ဆီမွန်ကော်မရှင် ဘယ်မျှမှန်ကြောင်း မှ အစ
အိန္ဒိယ - မြန်မာ ခွဲရေးတွဲရေး တို့ အထိ တဖတ်သက်အမြင်ဖြင့်
စွပ်စွဲရေးသားသည့် စာအုပ်သာများ ၏ ။ ထိုအထဲတွင် ‘ဂန္ဒီ’ တို့ ‘နေရူး’
တို့ ပျော့ကွက်ညံ့ကွက်များကို ထောက်ပြထားသည် ကိုလည်း
တွေ့ရသည် ။ ‘ဘိုစ်’ကိုမူ ‘သူပုန်’ တစ်ဦး အနေနှင့် အပုပ်ချ
ဝေဖန်ထားသည် ။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့ သည် သမိုင်းရေးအမြင်
ဘာမှ မရှိကြ သေး။ ဆရာပေးသော မှတ်စုများကို နှုတ်တိုက်ကျက်ကာ၊
စာမေးပွဲကျလျှင် လည်း ‘၏’ ‘သည်’ မလွဲဖြေလိုက်ကြ၊
စာမေးပွဲအောင်ကြနှင့်။

တက္ကသိုလ်ရောက်သောအခါ ကျွန်တော်၏ သမိုင်းရေးအမြင်သည်
အ န ည်း c ယ် ကျ ယ် ပြ န် လာ ပါ သ ည် နယ်ခဲ့တို့

တဖက်သတ်ရေးထားသော ‘သူတို့ သာကောင်း’ စာအုပ်များ ချည်းဖြင့် တင်းတိမ်မနေဘဲ ဘက်နှစ်ဖက်မှ သမိုင်းအမြင်များကိုတင်ပြသော စာအုပ်များ အထိ ဖတ်နိုင်လာခဲ့၍ ဖြစ်ပါသည်။ ။ တစ်ချိန် တည်းမှာ ပင် အာရှတိုက်မှ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ အကြောင်းကိုလည်း စိတ်ဝင်စားလာသည်။ ။ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း၊ ဆွန်ယက်ဆင်၊ ရီဇော်၊ ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိုစ်။

‘ဘိုစ်’ ကို သူပုန်အဖြစ် ရေးသားထားသော စာအုပ်များမှာ မည်သူတွေက မည်သည့်ဘက်က လိုက်ဂေးသော စာအုပ်များ ဖြစ်ကြသနည်း။ အဖြေကားရှင်းလှပါသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့ သည် သူတို့ ၏ သစ္စာကို စောင့်သိနာခံသူ(မိမိတိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအပေါ် သစ္စာ ဖောက်သူ) မိမိတို့ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ကြဉ်းပြီး မိမိတိုင်းရင်းသား အချင်းချင်းအပေါ်ကား ဖိနှိပ်ရက်စက်သူတို့ ကို ‘သူရဲကောင်းဘွဲ့’ ‘မင်းမှုထမ်းကောင်းဘွဲ့’များ ပေးခဲ့သည်။ ။ အုပ်စိုးသူ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အား ဆန့်ကျင်သူ(မိမိတိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအပေါ်သစ္စာစောင့်သိသူ) တော်လှန်တိုက်ခိုက်သူတို့ ကိုကား သူပုန် ဟူသော ဘွဲ့ပေးမည်မှာ သူတို့ ဘက်မှ ကြည့်လျှင်ကား မှန်ကန်နေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ။

အိန္ဒိယပြည်သူတို့ ကမူ ‘ဘိုစ်’ ကိုမျိုးချစ်သူရဲကောင်းဟု တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း သတ်မှတ်ထားကြ သည်။ ။ အိန္ဒိယပြည် လွတ်လပ်ရေးကို ဆယ်နှစ်မျှစေ၍ ရသည် မှာ ဘိုစ် ၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင် ဖြစ် သည် ဟု ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဝန်ခံကြေငြာခဲ့ကြသည်။ ။ တစ်ချိန်က နိုင်ငံရေးအယူအဆ မတူညီခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြသော ဂန္တီနှင့် နေရူးတို့ ကပင် ဘိုစ်ကို နောက်ပိုင်း ၌ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ချီးကျူးအမွှမ်းတင်စကားများ

ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ။

‘ဘို့စ်’ ကိုအားလုံးကပင် (နေတာဂျီ) ဟု ခေါ်ကြသည်။ ။ ‘နေတာဂျီ’ ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ခေါင်းဆောင်ကြီးဟူ၍ ပင် ဖြစ်သည်။ ။ ယခုအခါ ကာလကတ္တားမြို့တွင် ‘နေတာဂျီ သုသေတနအဖွဲ့’ဟူ သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ထူထောင်ကာ ‘နေတာဂျီဘို့စ်’နှင့် ပတ်သက်သော သမိုင်းချင်းတများ အားလုံးကို စုဆောင်း သုတေသနပြုကာ စာအုပ်စာတမ်းများ ထုတ်ဝေကြ၊ အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားများ ၊ ဟောပြောပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်နေကြလေသည်။ ။

တစ်လောက ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ပညာရေးအရာရှိတစ်ဦး အိန္ဒိယပြည်တွင် ပညာရေးသင်တန်း တစ်ခု သွားတက်ခဲ့သည်။ ။ သူပြန်လာသောအခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ထုတ်ဝေသော ကျောင်းသုံးစာအုပ် နမူနာများ ပါလာသည်။ ။ ကျွန်တော်က သမိုင်းစိတ်ဝင်စားသူမို့ သမိုင်းစာအုပ်များကို လျှောက်ကြည့် သည်။ ။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်က သင်ခဲ့ရသော အိန္ဒိယသမိုင်းစာအုပ်များ နှင့်ကား တခြားစီ ဗြိတိသျှတို့ နယ်ချဲ့လာပုံ၊ ဂန္ဒီ၏ အကြမ်းမဖက်ရေးတိုက်ပွဲများ ၊ လွတ်လပ်သောနိုင်ငံ ထူထောင်နိုင်ပုံ စသည် တို့ ကို တစ်ခန်းချင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တင်ပြထားသည်။ ။ အိန္ဒိယအမျိုးသားတို့ ကိုယ်တိုင်ရေး သော အိန္ဒိယသမိုင်း၊ ထို့ထက်တိကျခိုင်လုံ ပြည်စုံနိုင်မည့်စာအုပ် ဘယ်မှာ ရှိမည်နည်း။

မူလတန်းကျောင်းသားများ အတွက် ‘အိန္ဒိယပြည်မှ ခေါင်ဆောင်ကြီးများ ဆိုသော စာအုပ်တွဲလေး (၃)တွဲ ထုတ်ဝေပေးသည်။ ။ စာအုပ်တစ်အုပ်စီတွင် ဂန္ဒီ၊ နေရူ၊ ဘို့စ် တို့ အကြောင်းများ ကို အသားပေးဖော်ပြထားသည်။ ။ (၅)တန်းနှင့် (၁၀)တန်းထိ

အိန္ဒိယအမျိုးသားတပ်မတော် (အိုင်အင်အေ) အကြောင်းကို
စာမေးပွဲမေးခွန်းများ တွင် နှစ်တိုင်းမေးကြ။ သူတို့ ၏ စစ်ချီသီချင်းများ ၊
သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်များကိုလည်း ကျောင်းသားတိုင်း ကျက်မှတ်ကြရသည် ။
ဘိုလ်စ် ကားအိန္ဒိယတစ်ပြည်လုံး ကလေးစားချစ်ခင်ကြသော
ခေါင်းဆောင်ကြီးပေတည်း။

သမိုင်းကား မပြောင်းလဲပါ။ သမိုင်းအမြင်များ သာ
ပြောင်းလဲခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် ။ ကျွန်တော်တို့ သည် ။ ကျွန်တော်တို့
အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံဖြစ်သော အိန္ဒိယပြည်အကြောင်း၊
အတော်သိရှိနားလည်ခဲ့ကြပြီ။ ဂန္တီ၊ နေရူး၊ ဘိုလ်စ်တို့ မှာ ကျွန်တော်တို့ နှင့်
ရှေးဦးမဆွကပင် ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးပြီးဖြစ်သည် ။ အထူးသဖြင့် ဘိုလ်စ်မှာ
ကား မြန်မာပြည်နှင့် ပိုရင်းနှီးသူဖြစ်သည် ။ မန္တလေးထောင်တွင်
နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဘဝနှင့် သုံးနှစ်တာမျှ နေခဲ့ဖူးသည် ။
မြန်မာနိုင်ငံရေးသမား အတော်များများ နှင့် ထိုစဉ်ကပင်ရင်းနှီးခဲ့သည် ။
မြန်မာစကားကိုပင် အတော်လည်လည်ပတ်ပတ် ပြောတတ်သူဖြစ်သည်
။ မြန်မာပြည်နှင့် ဘိုလ်စ်ကား ရေစက်ဆုံလှသည် ။ ဂျပန်ခေတ်တွင်
ဘိုလ်စ် သည် အကြောင်းဖန်လာပြန်သဖြင့် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာရ
ပြန်သည် ။

ဂျပန်ခေတ်တွင် သူသည် အိန္ဒိယအမျိုးသားတပ်မတော်
(အိုင်အင်အေ) ဌာနချုပ်ကို ရန်ကုန်တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည် ။
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းတို့ နှင့်လည်း ဂင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့သူ
ဖြစ်သည် ။ ထို့ကြောင့် သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၏
တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပါဝင်နေပါသည် ။ ။ ဂျပန်ခေတ်တွင်
မြန်မာပြည်သူတစ်ရပ်လုံးသည် ဘိုလ်စ်အား မသိသူမရှိ။ သူ့သတင်း၊
သူ့စာတ်ပုံများ မှာ မြန်မာသတင်းစာများ တွင် နေ့စဉ်ရက်ခြား

ဆိုသလိုပင် ပါနေတတ်သည်။ ။

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံအမတ်ကြီးအဖြစ်
တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူ ‘ရှရီအာမိယာနတ်စ် ဘို့’မှာ
‘ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘို့စ်’၏ အကိုကြီး ‘ဆာဂတ်ချန္ဒရာဘို့’ ၏ သားဖြစ်သည်
။ (ရှရီအာမိယာနတ်စ် ဘို့စ်) သည် လည်း အိန္ဒိယလွတ်မြောက်ရေး
တိုက်ပွဲ စဉ် အဆက်တွင် ဖခင်နှင့်ဦးလေးဖြစ်သူတို့ နှင့်အတူ
ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည် ။ သံအမတ်ကြီးသည်
‘ဘင်္ဂလားအိုင်အင်အေ ကော်မတီ’ ၏ အတွင်းရေး
မှူးကြီးအဖြစ်သော်လည်းကောင်း ၊ အိန္ဒိယပြည်လုံးဆိုင်ရာ အိုင်အင်အေ
ကော်မတီဝင်အဖြစ်လည်း ကောင်း ၊ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်
။ သူသည် အိန္ဒိယလွတ်မြောက်ရေးအတွက် ‘နေတာဂျီ’ ၏
လမ်းစဉ်အတိုင်း တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ။

မြန်မာပြည်တွင် အိန္ဒိယခေါင်းဆောင်များ နှင့် ပတ်သက်၍ ကား
စာအုပ်တစ်အုပ်တစ်လေမျှ ခုထိ မထွက်ခဲ့ဖူးသေးပါ။
ဆောင်းပါးအနေနှင့်ပင် အိုးဝေဂျာနယ်တွင် ပါသော ဆရာပါရဂူ၏
‘နေတာဂျီ သေမသေ’ နှင့်သခင်ဗညား၏
‘ကုလားခေါင်းဆောင်နေတာဂျီ (ခေါ်) ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘို့စ်’ ဆောင်းပါး
နှစ်ပုဒ်သာ မှတ်မှတ်ရရ တွေ့ဖူးခဲ့ပါသည်။ ။ နဂါးနီက ထုတ်သော
အိန္ဒိယ လွတ်မြောက်ရေးဆိုသော စာအုပ်ပါးလေးထဲတွင် ကား
‘ဆူဘတ်ဘို့စ်’ အကြောင်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသ သာ တွေ့ရှိရပါသည်။ ။
ထို့ကြောင့် သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေတွင် လိုအပ်နေသော ကွက်လပ်တစ်ခုကို
ကျွန်တော်ကြိုးပမ်း ဖြည့်ဆည်းလိုက်ပါသည်။ ။ သူ့ကျွန်မခံလိုသော ၊
မျိုးချစ်စိတ်ပြည့်ဝသော စိတ်ဓာတ် အငွေ့အသက်များ မြန်မာလူငယ်တို့
ကြား တွင် စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့စေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကား ကျွန်တော့်၏

အဓိက ရည်ရွယ်ရင်း စေတနာဖြစ်ပါသည်။ ။

ဟိန်းလတ်

* * *

အပိုင်း (၁)

အခန်း (၁)

နောက်ကြောင်းရာဇဝင်

ဂျာနာကီနတ်သံဘို့စ်သည် ၁၈၈၀ပြည့်နှစ်လောက်တွင် အိုရစ်ဆာတို့
ရောက် လာပြီး ကူတတ်မြို့တွင် ရှေ့နေအဖြစ် အခြေချခဲ့သည် ။
ထိုမြို့တွင် ပင် ၁၈၉၇ ခု၊ ဇန်နဝါရီ ၂၃ရက်၊ စနေနေ့ ၌
ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘို့စ် ကို မွေးခဲ့သည် ။သူ့အဖေသည် မာဟာနာဂါဘို့စ်
မျိုး နွယ်မှ ဆင်းသက်လာသူ။ မိခင် ပရာဘာဘတီမှာ ဟတ်ခိုလာမှ
ဒတ်စ်မျိုးနွယ်များ ။ ဘို့စ်သည် မွေးချင်းကိုးယောက်အနက်မှ
ဆဋ္ဌမမြောက်သား။

ယ ခု အ ချိ န် တွ င် ကာ လ က တွ ဘး မှ ကူဘတ်သို့
ညရထားစီးဆင်းသွားလျှင် အလွယ်တကူရောက်နိုင် သည် ။
ဘာမျှစွန့်စားခန်းများ ။ ကြည်နူးစရာများ မတွေ့နိုင်။
တစ်ဖုံသွားကြရသည် ။လှည်းဖြင့်သွား လျှင် သူခိုးဒါးပြရန်များကို
ကြောက်ရသည် ။ ရေကြောင်းမှ သွားလျှင်ကား မုန်တိုင်းဒဏ်၊
လှိုင်းဒဏ်များကို အလူးအလဲခံသွားရသည် ။ မသွားမဖြစ်သူများမှာ
ရေလမ်းမှ သာ သွားကြသည် ။ ကာလကတ္တားမှ ချန်ဘာထီသို့
သင်္ဘောဖြင့် သွား၊ ထိုမှ သင်္ဘောနောက်တစ်ဆင့် ပြောင်းကာ
ကူတက်သို့ မြစ်အသွယ်သွယ်၊ တူးမြောင်းအထပ်ထပ်ကို

ဖြတ်သွားရသည်။ ။

ဘို့စ်အဖေသည် တစ်ရွာမပြောင်း သူကောင်းမဖြစ်ဟူသော
ထုံးကိုနှလုံးမူကာ ကူတတ်တွင် လာ၍ အခြေစိုက်သည် ။
သူ့တွက်ကိန်းမှန်သည် ။ ဘို့စ်ကို မွေးချိန်တွင် သူသည် သူတို့ မြို့တွင်
အကျော် ကြားဆုံး ထိပ်တန်းရှေ့နေကြီးဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ။

ကူတတ်သည် အိုရစ်ဆာခရင်၏ မြို့ကြီးဖြစ်သည် ။ ပြည်နယ်မှာ
ဘင်္ဂလားပြည်နယ်ထဲတွင် ပါဝင်သည် ။ ကူတတ်မြို့တွင် လူဦးရေ
၂၀၀၀၀ ခန့်ရှိ၏ ။ ဟိန္ဒူဘုရင် ကာလင်္ဂမင်းများ လက်ထက်မှ စ ခဲ့သော
ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို မပျက်တမ်းလိုက်နာခဲ့သောမြို့ ဖြစ်၏ ။ ‘ပူရီ’
ဘုရားကျောင်းရှိသည့် အတွက် ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာ မြို့ကြီးလည်း ဖြစ်သည်
။ မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်အငွေ့အသက် နှစ်မျိုးရောယှက် နေသော
အရပ်ဖြစ်သည်။ ။

ဘို့စ်တို့ သည် မချမ်းသာလှ။ သို့သော် ကောင်းကောင်း နေ
ကောင်းကောင်း စားနိုင်ကြသော လူလတ်တန်းစားများ ဟု ကား
လူအများ စုက သူတို့ ကို သတ်မှတ်ထားကြသည်။ ။

ဘို့စ်၏ ဖခင်မှာ ရပ်ရေးရွာရေးတာဝန်နှင့်
အလုပ်တာဝန်များကြောင့် သူ့မိသားစုနှင့် နေထိုင်ရန် အချိန်သိပ်မရှိခဲ့။
အချိန်ရတုန်းရခိုက်တွင် လည်း သူ၏ မြားမြောင်လှသော သားများ ၊
သမီးများကို တစ်ယောက်ချင်း သိပ်ဂရုမစိုက်နိုင်လှ။ မိခင်ကမူ
ကလေးများကိုပိုချစ်သည် ။ သို့သော်သူ့တွင် လည်း အိမ်မှုကိစ္စများ နှင့်
တစ်စက်ကလေးမျှ မအားနိုင်ခဲ့။

ဘို့စ် သည် မိဘများကို ခင်တွယ်သည် ။ မိဘများ နှင့်
လက်ပွန်းတတီး နေလိုသည် ။ သို့သော် သူ့အဖို့ ထိုသို့နေခွင့်မရခဲ့။

မိသားစုကြီး တစ်ခုအတွင်းတွင် ကြီးပြင်းလာသူပီပီ ဘက်ပေါင်းစုံတွင် အားနည်းချက်များ ရှိခဲ့သည်။ ကလေးဘဝတွင် အလိုအပ်ဆုံး ဖြစ်သော ယုယချစ်ခင်မှုကို ထိုသားသမီးများ သည် တစ်ဦးချင်းမခံစားကြရရှာ။ ကလေး တစ်ယောက် သည် ကလေးများ အကြား တွင် ပျောက်ကွယ်ငုတ်လျိုးနေခဲ့သည်။ ဤသည် မှာ ကလေးတစ်ယောက်၏ စိတ်နေစိတ်ထားကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့် အခြေခံအချက်များ ဖြစ်သည်။

ဘို့စ်အဖို့ ညီအစ်ကို မောင်နှမများ စွာရှိသည် သာမက ဦးလေးများ ၊ မောင် နှ မ ဝမ်း ကွဲ များ အမြောက်အမြားကြားထဲတွင် ပါ ကြီးပြင်းလာသူဖြစ်သည်။ သူတို့ ၏ မိသားစုမှာ တကယ်ကြီးမားသော မိသားစုကြီးဖြစ်သည်။ ။ ရပ်နီးရပ်ဝေးမှ လာရောက်တည်းခိုနေထိုင်ကြသေးရာ အိမ်ကြီးတစ်လုံးမှာ အမြဲပင်တစ်ရုံးရုံးစည်ကားနေခဲ့သည်။ ။ ထို့ပြင် တည်းခိုခန်းများ ခေတ်မစားသေး။ တည်းခိုခန်းတွင် တည်းလေ့တည်းထလည်း မရှိကြသေး။ ထိုအခါ ဘို့စ်တို့ အိမ်ကား မိမိမိသားစုအပြင် ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများ ၊ ဧည့်သည် များ ဖြင့် အစဉ်အမြဲပြည့်နှက်နေတတ်လေသည်။ ။

သူတို့ အိမ်အတွက် မှီခိုသူများ ၊ အခိုင်းအစေများ လည်း ရှိသေးသည်။ ။ ထို့ပြင်တိရစ္ဆာန်လောကမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်သော နွားမှား၊ မြင်းများ ၊ ဆိတ်များ ၊ သမင်၊ ဒေါင်းများ ၊ ငှက်များ လည်း အပြည့်၊ အိမ်ဖော်များမှာ ဘို့စ်မမွေးခင်ကတည်းက အိမ်တွင် ရှိကြရာ သူတို့ မှာ မိသားစုပမာ ဖြစ်နေ တော့သည်။ ။ အသက်အကြီးဆုံးအိမ်ဖော်အဘွားကြီးတစ်ဦးဆိုလျှင် တစ်အိမ်လုံး၏ ရိုသေလေးစားမှုကို ခံရသူဖြစ်သည်။ ။ အစေခံများ နှင့် ဘို့စ်တို့ သည်

လူတန်းစားခွဲခြားမှုမရှိဘဲ တစ်ပြေးတည်း၊ တစ်တန်းစား တည်း
ဆက်ဆံကြသည် ။ ထိုအလေ့အကျင့်သည် ဘို့စ် ကြီးပြင်းလာသောအခါ
ကျေးကျွန်များအား လူတန်းစားခွဲခြားမှုကို မုန်းတီးစိတ်၏ အခြေခံကို
ရရှိစေခဲ့သည် ။

* * *

အခန်း (၂)

မိသားစု ရာဇဝင်

ချန္ဒ ရာ ဘို န် ၏ မိသားစုသမိုင်းကို မျိုးဆက် ၂၇ ဆက်မျှ ပြန်ကောက်ရသည် ။ ဘိုန်တို့ သည် ‘ကာယာဇ်သာ’ ဇာတ်ဝင်များ ဖြစ်သည် ။ ဘိုန် ဆိုသော စကားလုံးမှာ သက္ကဋတာသာစကားဖြင့် ‘ဘာစူ ‘ (သို့မဟုတ်) ‘ဗာစူ’ ဟူသော ဝေါဟာရမှ ဆင်းသက်လာသည် ။ ဗာ စူ မှ ကာလရွှေ့လျား လာပြီး ဘိုန် ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည် ။ ကာ ယာ ဇ် သာ ဇာ တ် မှာ စစ်မျိုးစစ်နွယ်ဇာတ်ဖြစ်သည်။ ဇာတ်မြင့်အတန်းအစား ဖြစ်သည် ။ ဘင်္ဂလားတောင်ပိုင်းကို တည်ထောင်သူများ ထဲတွင် ဒါဘာရာသဘိုန်လည်း တစ်ယောက် အပါအဝင်ဖြစ်သည် ။ သူတွင် သားနှစ်ယောက်ရှိသည် ။ ခရစ်ရှာ နာနှင့် ပါရာမ။ ပါရာမသည် အရှေ့ဘင်္ဂလားသို့သွားပြီး အခြေချသည် ။ ဒါဘာရာသ၏ ညီဖြစ်သူ တစ်ဦးမှာ မူကတီဘိုန်ဖြစ်သည် ။ သူသည် ကာ လ က ထွ ခ်း တော င် ဘ က် ၁၄မိုင်မျှဝေးသော မာဟင်နာဂါရွာကလေးတွင် အခြေစိုက်သည် ။

ထိုအချိန်မှ စ၍ သူတို့ မျိုးစုကို မာဟင်နာဂါမှ ဘိုန်မျိုးစုဟု ခေါ်လာကြသည် ။ ဒါ ဘာ ရာ သ ၏ ၁၁ ဆက်မြောက်သားချင်းမှာ မဟိပတိဖြစ်သည် ။ ထူးချွန်သော အရည်အသွေးနှင့် ဉာဏ်ပညာရှိသူ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏ ။ သူ့ကို ဘင်္ဂလားဘုရင်က ဘဏ္ဍာရေးနှင့်

စစ်ရေးဝန်ကြီးခန့်အပ်ခဲ့သည် ။ မူစလင်ဘာသာဝင်ဖြစ်သော ဘုရင်က သူ့ကို ဆူဘူဒီခန့် ဘွဲ့ပေးခဲ့သည် ။ ထို့ပြင် မဟိပတိအား တူဘူဒီပါရွာကို စားစေခဲ့သည် ။ မဟိပတိ၏ သား ဘဝယောက်အနက် စတုတ္ထသားဖြစ်သူ အစ်ရှန်ခန်သည် ဖခင်ခြေရာနင်းပြီး ဘုရင့် တရားရုံးတွင် အမှုထမ်းနိုင်ခဲ့သည် ။ အစ်ရှန်ခန်၏ သားသုံးယောက်စလုံးသည် ဘုရင်၏ ဘွဲ့တစ်ခုစီပေးခြင်းကို ခံကြရသည် ။ ဒုတိယသားဖြစ်သူ ဂိုပီနက်ဘွဲ့စံမှာ ဆူလတန် ဟိုစိန်ရှား(၁၄၉၃-၁၅၁၉) ဘုရင်လက်ထက်တွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနှင့် တရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည် ။ သူ့အားပူရန်ဒါခန်ဘွဲ့ကိုပေးကာ ပူရန်ဒါပူရွာကို စားစေသည် ။ ထိုရွာမှ သူတို့ဇာတိ မာဟင်နာဂါရွာနှင့် သိပ်မဝေးလှ။

ထိုစဉ်က ပူရန်ဒါသည် လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားလည်း ဖြစ်သည်။ စာပေသမားလည်း ဖြစ်သည် ။ သီချင်များလည်း ရေးစပ်ခဲ့သူဖြစ်သည် ။

သူတို့ နေထိုင်ရာ ရပ်ဝန်းကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ကျော်က အကြီးအကျယ်ရေလွှမ်းမိုးခဲ့သည် ။ ထို့ကြောင့် ပူရန်ဒါခန်တို့၏ မျိုးဆက်များသည် အနီးအနားရွာဖြစ်သော ကိုဒါလီယာရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြရသည် ။

ထိုစဉ်က ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များသည် ‘ဗြဟ္မာသမဂ္ဂ’ ၏ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်သော အမြင်များကို ယူကြသူ ဆရာများ အဖြစ် တစ်ပိုင်း၊ ဘင်္ဂါလီစာပေ သစ်ဖန်တီးရာတွင် အရေးကြီးသော ဘင်္ဂါလီစာပေဂျာနယ်မှ အယ်ဒီတာများ အဖြစ် တစ်ပိုင်းတည်ရှိခဲ့ကြသည် ။

ပန်ဒစ်၊ အနန္ဒ၊ ချန်ဒြ၊ ဗီဒန်တာဗာဂီရှိသည် ထိုစဉ်က
ဩဇာညောင်းသည့် ဂျာနယ်ဖြစ်သော တတ်ကွာဗောဓိနိပထရိက
ဂျာနယ်၏အယ်ဒီတာလည်း ဖြစ်သည်။ ။ ဗြဟ္မာသမဂ္ဂ၏
ဩဝါသဆရာလည်း ဖြစ်သည်။ ပန်ဒစ်ဒွာရာက နတ်သ်၊ ဗိဒြာဘူစံသည်
ဘင်္ဂလားဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်သော ပထမဆုံး အပတ်စဉ်ဂျာနယ်ဖြစ်သည့်
ဆုမ်ပရာဘတ်ရှိ၏။ အယ်ဒီတာ ဖြစ်သည်။ ဘာရတ်ချန္ဒရာဆိုသူကား
ဟိန္ဒူဥပဒေတွင် ထိုစဉ်က ဘုရားတစ်ဆူ။ ပန်းချီဘက်တွင် ကား
ကာလီကူမာ၊ ချကရာပါတီသည် ပန်ချီကျော်။
ကာလီပရာဆာနာဘို့စ်သည် ကား ဂီတပညာကျော်၊ နောက်ပိုင်း တွင်
ကား ထိုဒေသမှ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ သည် အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုတွင်
အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ စွာကို
မွေးထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ။

ဘို့စ်တို့ဇာတ်ကြောင်းကို ပြန်ကောက်ရလျှင် ကိုဒါလီယာသို့
ပြောင်းခဲ့ကြသော သူတို့သည် မျိုးဆက် ၁၀ဆက် မျှထိ ထိုနေရာ၌
နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ။ ချန္ဒရာဘို့စ်၏ ဖခင်သည် ပူရန်ဒါခန်၏
၁၃ဆက်မြောက် ဒါဘာရာသဘို့စ်၏ ၂၆ဆက်မြောက် ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။
ချန္ဒရာဘို့စ်အဖိုး ဟာရာနတ်သ်တွင် သားလေးယောက်မွေးခဲ့ရာ သူ့ဖခင်
ဂျာနာကီနတ်သ်က အငယ်ဆုံးသားဖြစ်သည်။ ။

မျိုးရိုးစဉ်ဆက်အရ သူတို့သည် ရှတ်တာရာများ ဖြစ်ကြသည်။ ။
သို့သော် ဟာရာနတ်သ်သည် ဗေရ်နာဗာကို
အထူးယုံကြည်ကိုးကွယ်သူဖြစ်သည်။ ဘင်္ဂလားမှ ဟိန္ဒူများ သည်
ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းကွဲနေသည်။ ရှတ်တာတို့သည် ထာဝရဘုရားသခင်ကို
တနခိုးအာဏာပိုင်ရှင်အဖြစ် အဓိအသွင်ဖြင့် ကိုးကွယ်ကြသည်။ ။
ဗေရ်နာဗာတို့သည် မေတ္တာဝါဒီများ ဖြစ်ရာ နှစ်စဉ်ပြုလုပ်ရသော

ဒုဂ်ဂါပူရာ (ဘုရားသခင်ကို တန်ခိုးအာဏာရှင်အဖြစ် မိခင်အသွင်ဖြင့် ပူဇော်ပွဲ)တွင် ဆိတ်များကို ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကို ဟာရာနတ်က မပြုလုပ်တော့။ ဒုဂ်ဂါပူရာသည် ဘင်္ဂလားမှ ဟိန္ဒူတို့ ၏ အရေးကြီးဆုံး ပွဲတော်တစ်ခုဖြစ်သည် ။ ဟာရာနတ်သ်က ပူရာမလုပ်သော်လည်း ထိုရွာတွင် နေသော ဘုံ၏ အခြားမျိုးနွယ်များကား ဆိတ်များ ဖြင့် ယဇ်ပူဇော်သော ပူရာကို နှစ်စဉ်လုပ်ခဲ့ကြသည် ။

ဟာ ရာ န န် ၏သား လေး ယော က် သ ည် အရပ်ဒေသ တစ်ခုစီသို့သွားရောက် အခြေစိုက်ကြသည် ။ အကြီးဆုံးသားဖြစ်သူ ရာ ဒု န န် သ် သ ည် ဘုရင်အတွင်းဝန်ရုံးတွင် အမှုထမ်းပြီး ဆင်မလားမြို့တွင် နေထိုင်ခဲ့သည် ။ ဒုတိယသားကီဒါနတ်သ်ကမူ ကာလကတ္တားသို့ အပြီးအပိုင်ပင် ပြောင်းရွှေ့သွားသည် ။ တတိယသား ဒေဝိန္ဒရာနတ်သ်ကမူ ပညာရေးဌာနတွင် ဝင်အမှုထမ်းပြီးကျောင်း အုပ်ကြီးဖြစ်လာသည် ။ အငြိမ်းစားယူသောအခါ ကာလကတ္တားတွင် အခြေကျနေထိုင်ခဲ့သည် ။

ချန္ဒရာဘုံ၏အဖေကို ၁၈၆၀ ပြည့်မေလ ၂၈ရက် တွင် လည်းကောင်း၊ အမေကို ၁၈၆၉ ခုတွင် လည်းကောင်းမွေးဖွားခဲ့သည် ။ သူ့အဖေသည် ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို ကာလကတ္တားမြို့ အယ်လ်ဘတ် ကျောင်းမှ အောင်ခဲ့သည် ။ စိန်ဇေးဗီးယား ကောလိပ်နှင့် အဆမ်ဘလီ တက္ကသိုလ် (စကော့ဘုရားကျောင်းကောလိပ်ဟု လည်း ခေါ်)တို့ တွင် တက်ရောက်ခဲ့သည် ။ ကာလကတ္တားတွင် ဥပဒေ ဘွဲ့ကိုလည်း ယူခဲ့ပြန်သည် ။ ထို့နောက် အယ်လ်ဘတ်ကောလိပ်တွင် ကတိကဝင်လုပ်ခဲ့သည် ။ ၁၈၈၅ တွင် ကူတတ်သို့ပြန်ကာ ရှေ့နေလိုက်သည် ။ ၁၉၀၁ခု တွင် ကူတတ်မြူနီစီပယ်အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးခံရသည် ။ ၁၉၀၅ ခုတွင် အစိုးရရှေ့နေကြီးနှင့်

ပြည်သူ့အကျိုးဆောင်ကြီးဖြစ်လာသည် ။ ၁၉၁၂ ခု တွင်
ဘင်္ဂလားဥပဒေပြု ကောင်စီဝင်ဖြစ်လာကာ ရေးဘကာဒူးဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏
။ ၁၉၁၇ခုနှစ်တွင် ဘင်္ဂလားဥပဒေပြု ကောင်စီဝင်ဖြစ်လာကာ
ရေးဘကာဒူးဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏ ။ ၁၉၁၇ခုနှစ်တွင် ခရိုင်တရား သူကြီးနှင့်
စိတ်သဘောချင်း မတိုက်ဆိုင်သဖြင့် အစိုးရရှေ့နေကြီးနှင့်
ပြည်သူ့အကျိုးဆောင်ကြီး အလုပ်မှ နုတ်ထွက်လိုက်သည် ။ နောက်ထပ်
၁၃နှစ်ကြာသောအခါ ၁၉၃၀ ပြည့်၌ အစိုးရ၏ ပေါ်လစီ ကို
ဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် ရေးဘကာဒူးဘွဲ့ကိုပါ ပြန်အပ် လိုက်လေသည် ။

သူသည် မြန်မာ့စပယ်အဖွဲ့နှင့် ခရိုင်ဘုတ်အဖွဲ့များ တွင် ပါဝင်ခဲ့သည် ။
ဝိ တို ရီ ယ ကျော င်း နှင့် ကျူတတ်သမဂ္ဂကလပ်တို့ တွင် လည်း
ပညာရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှုများကို တက်တက်ကြွကြွ
ပြုလုပ်ခဲ့၏ ။ အလှူဒါနလည်း ရက်ရောသည် ။
ဆ င်း ရဲ သား ကျော င်း သား များ မှာ သူ ထံ မှ အမြဲဝင်လာ၍
အလှူခံကြရသည် ။ သူ့အလှူအများ စုမှာ အိုရစ်ဆာသို့
ရောက် တ တ် သော် လည်း သူ့မွေးရပ်ရွာလေးကို လည်း မမေ့ပါ။
ထို ရွာ တွင် ကုသိုလ်ဖြစ် ဆေးခန်းနှင့်
စာကြည့်တိုက်တစ်ခုကိုတည်ထောင်ခဲ့သည် ။ ဆေးခန်းကို
သူ့အမေနာမည်၊ စာကြည့်တိုက်ကို သူ့အဖေနာမည် ပေးခဲ့သည် ။
သူသည် အမျိုးသားကွန်ဂရက်ဒ နှစ်စဉ်ညီလာခံသို့ အမြဲတမ်း
တက်ရောက်ခွင့်ရသူ အထူးဧည့်သည် တော်ကြီး လည်း ဖြစ်သည် ။
သို့သော်သူသည် နိုင်ငံရေးတွင် သိပ်တက်ကြွမရှိခဲ့။ သို့သော် ဆွာဒေရို
(အိမ်တွင်းစက်မှုလုပ်ငန်း)ပါတီကို ထောက်ခံသူကား ဖြစ်၏ ။ ၁၉၂၁ ခု
'မပူးပေါင်းရေးလှုပ်ရှားမှု' စတင် သောအခါတွင် သူသည်
ကွန်ဂရက်၏ အပြုသဘော လှုပ်ရှားမှုဖြစ်သော ဒါဒီ(

လက်ဖြင့်လုပ်သော အဝတ်) နှင့်အမျိုးသား ပညာရေးတို့ ကို စိတ်ဝင်စားလာသည် ။ ဘာသာရေးကိုလည်း ကိုင်းရှိုင်းသူဖြစ် ရာ သူသည် ပထမရှုတ်ကာ ကိုကိုးကွယ်ပြီးနောက် ဗေဒနာဗာသို့ ပြောင်းလဲကိုးကွယ်ခဲ့၏ ။ သူတို့ ဒေသ ၏ဘာသာရေးရိပ်သာတွင် အချိန်အတော်ကြာ ဂေါပကလူကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည် ။ သူသည် ဆင်းရဲသူဆင်းရဲသား များ အပေါ် အမြဲပင် ထောက်ထားကြင်နာစိတ်ရှိသည် ။ သူမသေခင်မှာ ပင် သူ့ပစ္စည်းများကို သူ၏ ကျွန်ယုံကြီးများ နှင့် မိမိသူများအား ခွဲဝေပေးအပ်ခဲ့သည် ။

ဘို့စ်၏ မိခင်ကား ဟတ်ဒိုလာမှ ဒတ်စ်မျိုးနွယ်များ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးပြီ။ ဗြိတိသျှတို့ အုပ်ချုပ် ရေး စတင်စဉ်ကာလက ဒတ်စ်လူမျိုးနွယ်များ သည် ပစ္စည်းဂုဏ်ကြောင့်လည်းကောင်း နိုင်ငံရေးအုပ် ချုပ်မှုသစ်ကို လွယ်ကူစွာလက်ခံကျင့်သုံးတတ်သော အရည်အချင်းကြောင့်လည်းကောင်း ထင်ရှား ကြသူများ ဖြစ်၏ ။ ဘို့စ်အမေ၏ အဖိုး ကာရီးနတ်သ်၊ ဒတ်စ်သည် မိသားစုမှ ခွဲထွက်ကာ ကာလကတ္တား မြောက်ပိုင်း ဖိမိုင်ခန့်ဝေးသော ဘာရန်နာဂိုလ်မြို့တွင် အခြေချ ခဲ့သူ ဖြစ်၏ ။ သူသည် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည် ။ စာတော် ဖတ် ကြီး လည်း ဖြစ်၏ ။ ကာလကတ္တားရှိ ဗြိတိသျှ ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုဖြစ်သော ဂျာဒင်းစင်္ကာနားကုမ္ပဏီတွင် အရာရှိကြီးတစ်ဦးအဖြစ်လည်း အမှုထမ်းခဲ့သည် ။

ဘို့စ် အမေ ၏ အဖေဖြစ်သူ ဂန်ဂါနာရာယန်းဒတ်မှှာ ကား သားမတ်ရွေးတော်သူအဖြစ် ကျော်ကြားခဲ့သူဖြစ်သည် ။ ထိုစဉ်က သူတို့ သည် ကာလကတ္တားမှ မူးမတ် မျိုးနွယ် မိသားစုများ နှင့် အဆက်အသွယ်ရှိကြသည် ။ ကားရီးနတ်သ်၊ ဒတ်စ်၏ သားမက်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဆာရိုမက်ရှိ ချန္တရာ မစ်တာမှာ

အိန္ဒိယအမျိုးသားထဲမှ ပထမဆုံး ကာလကတ္တားအထက်တရားရုံးတွင်
ခေတ္တတရားသူကြီး ချုပ် ဖြစ်ခဲ့သူဖြစ်၏ ။ နောက်
သားမက်တစ်ယောက်မှာ ရေးဘတာဒူး၊ ဟာရီ၊ ဗာလာ၊ ဘိုစ် ဆိုသူဖြစ်
သည် ။ သူသည် ဘိုစ်အဖေထက် ပို၍ ကူတတ်ဘို့စောစောရောက်ကာ
ရှေ့နေတစ်ယောက် အနေဖြင့် အိုရစ်ဆာမြို့တစ်ခွင်လုံးတွင် ထိပ်တန်းမှ
ရပ်တည်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်၏ ။

ဘိုစ် အမေဘက်မှ အဖိုးတော်သူ ဂန်ဂါနာရာယန်း ဒတ်သည်
သူ့သမီးကို ဘိုစ်တို့ အဖေနှင့် ပေးစားခါနီး တွင် စာမေးပွဲတစ်ခု စစ်ပြီး
ဉာဏ်အရည်အသွေးအောင်မြင်ကျေနပ်မှုရရှိပြီးမှ သာ ပေးစားခဲ့ သည်
ဟု ဆို၏ ။ ဘိုစ်အမေသည် အကြီးဆုံး သမီးဖြစ်သည် ။ သူ့ညီမများမှာ
လည်း အရာရှိကြီးများ နှင့် သာ လက်ဆက်ခဲ့ကြသည် ။

ဘိုစ်တို့ အမေဘက်မှ သားသမီး မွေးများကြသည် ။ အမေဘက်မှ
အ မျိုး မှာ သားကိုးယောက်နှင့် သမီးခြောက်ယောက်မွေးသည် ။
ထိုမျိုးဆက်မှ သမီးများ သည် ကလေးအများကြီးမွေးကြပြန်သည် ။
ဘိုစ်အမေသည် သားရှစ်ယောက်နှင့် သမီးခြောက်ယောက်မွေးသည် ။
ဘို ဇ် တို့ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ များမှ လည်း အနည်းဆုံး
သားသမီးရှစ်ယောက် ကိုးယောက်မွေးကြသူချည့်သာဖြစ်ကြသည် ။

* * *

အခန်း (၃)

အရွယ်မတိုင်မီ

ဘင်္ဂလားပြည်နယ်သည် ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်ရေး လက်အောက်သို့ ပထမဆုံးကျရောက်သော ပြည်နယ် ဖြစ်သည် ။ ထို့ကြောင့် အပြောင်းလဲများကို အခြားအရပ်ဒေသများမှာ ထက် ပို၍ မြင်လွယ်ထင်လွယ်နေသည် ။ ပဒေသရာဇ် မှူးမတ်မျိုးနွယ်တို့ ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအသွင်သည် မှေးမှိန်လာသည် ။ သူတို့ နေရာတွင် ပုံသဏ္ဌာန်တစ်မျိုးဖြစ်သော လူများက အစားထိုးဝင်လာကြသည် ။ ဗြိတိသျှတို့ သည် အိန္ဒိယပြည်ထဲသို့ ကုန်သွယ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စတင်ဝင်လာရင်းမှ နောက်ပိုင်းတွင် အုပ်ချုပ်သူ အဖြစ်ပါ အတင်းအဓမ္မလုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြသည် ။ သို့သော် သူတို့ အဖို့ ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းရော အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းပါ လက်တစ်ဆုပ်စာသာ မျက်နှာဖြူများ ဖြင့် မပြီးစီးနိုင်သည် ကို ရယူလိုလာကြသည် ။ ထိုအချိန်တွင် နိုင်ငံရေးအစီစဉ်သစ်ကို လိုက်လျောညီထွေ လက်ခံနိုင်သူများ နှင့် တော်ရုံသင့်ရုံ အရည်အချင်းရှိသူများ သည် အုပ်ချုပ်ရေးလောကသို့ ဝင်လာကြသည် ။ သို့ဖြင့် မှူးမတ်မျိုးနွယ်သစ်တို့ ၏ ခေတ်သစ်တစ်ရပ်ဖြစ်လာပြန်သည် ။

ဗြိတိသျှတို့ အုပ်ချုပ်ရေးကာလတစ်လျှောက်တွင် မူစလင်များ သည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ မပါဝင်ခဲ့ကြကြောင်း ယေဘုယျအားဖြင့်

တွေးတောနိုင်သည် ။ ပမာဆိုရလျှင် ဘင်္ဂလားလိုပြည်နယ်မျိုးတွင် ဗြိတိသျှတို့ ၏ ဖြုတ်ချခြင်းခံရသော အာဏာပိုင်များ သည် မူစလင်ဘာသာဝင်များ သာ ဖြစ်ကြ သည် ။ ထို့ကြောင့် မူစလင်အသိုင်းအဝိုင်းတို့ သည် အုပ်ချုပ်သူသစ်များ ၊ သူတို့ ၏ ယဉ်ကျေးမှုများ နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တို့ အား ကာလရှည်စွာပင် မပူးပေါင်းပဲ နေထိုင်ခဲ့ကြသည် ။

ဒေ လီ မှ မဂိုဇကရာဇ်များ အကြောင်း (သို့) ဘင်္ဂလားမှ မူစလင်ဘုရင်များ အကြောင်းများ ပြော ရမည်ဆိုလျှင် ဟိန္ဒူနှင့် မူ စ လ င် တို့ ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသော အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကိုပင် တွေ့ကြရမည်ဖြစ်သည် ။ ထင်ရှားသော ကက်ဘီနက်ဝန်ကြီးများ နှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများ သည် ဟိန္ဒူဗိုလ်ချုပ် ကြီးများ ၏ အကူအညီများ စွာဖြင့် တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ ထင်ရှားသော သာဓကပင်ဖြစ်သည် ။ ၁၇၅၇ ခုနှစ်က ဗြိတိသျှတို့ ၏ နှိမ်နင်းတိုက်ခိုက်ခြင်းခံရသူ နာဝပ် စီရာဂျူဒိုလာဗိုလ်ချုပ်ကြီးမှာ ဟိန္ဒူ။ ၁၈၅၇ ခုနှစ် ဗြိတိသျှပုန်ကန်မှုတွင် မူစလင်နှင့် ဟိန္ဒူတို့ သည် ဘေးချင်းယှဉ်ကာ တိုက်ခိုက်ကြသည် ။ ထိုပုန်ကန်မှုကို ခေါင်းဆောင်လုပ်သူမှာ ဗဟာဒူးရှား၊ သူကား မူစလင်။

ဗြိ တိ သျှ တို့ ဘင်္ဂလားကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ကား ဟိန္ဒူအမျိုးသားများ သည် ထင်ရှားသော ခေါင်းဆောင်ပိုင်းက ပါလာကြသည် ။ ထိုအထဲတွင် ရာဂျာရမ်၊ မဟွန်၊ ရွှိုင်း(၁၇၇၂- ၁၈၈၃) မှာ အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သည် ။ ‘ဗြဟ္မောသမဂ္ဂ’ ကို ၁၈၂၈ တွင် တည်ထောင်သူဖြစ်သည် ။ ‘ဗြဟ္မောသမဂ္ဂ’မှာ ဟိန္ဒူအသိုင်းအဝိုင်းကို ပြုပြင်မည့်လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုဖြစ်သည် ။ ရုပ်ထုကိုးကွယ်မှုနှင့် ဇာတ်ခွဲခြားမှုစနစ်တို့ ကို ဖယ်ရှားရန်ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည် ။ ဟိန္ဒူလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတို့ ကို ပြုပြင်မည့်လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုဖြစ်သည် ။

ရုပ်ထုကိုးကွယ်မှုနှင့် ဇာတ်ခွဲခြားမှုစနစ်တို့ ကို ဖယ်ရှားရန် ကြိုးစား
မှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည် ။ ဟိန္ဒူအသိုင်းအဝိုင်းထဲမှ ဖယ်ခွာထွက်ရန်
ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည် ။

၁၉ ရာစု ၏ အရုဏ် ဦးတွင် နိုးကြားတက်ကြွမှု အသစ်များ
ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည် ။ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာရေးဘက်များ တွင်
နိုးကြားမှုများကို ထင်ရှားစွာတွေ့ရသည် ။ ‘ဗြဟ္မာသမဂ္ဂ’မှာ ယင်းတို့
၏ တပ်ဦး ။ အိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှုကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်း ၊
အိန္ဒိယဘာသာရေးကို ပြုပြင်ပေးခြင်းတို့ ကို ဆောင်ရွက်သည့်
လှုပ်ရှားမှုပင်ဖြစ်သည် ။ ရမ်မတွန်သည် အိန္ဒိယသမိုင်း၏
ခေတ်သစ် ရှေ့ဆောင် မှုတွင် အထင်ရှားဆုံးကဏ္ဍမှ
ဦးဆောင်လှုပ်ရှားခဲ့သူဖြစ်သည် ။ သူ့ဩဇာသည် စာဆိုတော်ကြီး
ရာဗင်ဒြာနတ်သံတဂိုး၏ ဖခင် မဟာစည်ဒေဝီရာနတ်သံတဂိုး(၁၈၁၈-
၁၉၀၅) အား အထူးပင်သက်ဝင်စေခဲ့သည် ။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ၏ တိုးတက်လာသော လှုပ်ရှားမှုများ တွင်
‘ဗြဟ္မာသမဂ္ဂ’သည် တစ်ချိန်အထူး
ဩဇာသက်ရောက်မှုရှိခဲ့ကြောင်းကိုကား မည်သူမျှမငြင်းနိုင်ပေ။
‘ဗြဟ္မာသမဂ္ဂ’လှုပ်ရှားမှု အစပိုင်းကပင် အနောက်တိုင်းသိပ္ပံနှင့်
အတွေးအခေါ်ကို အသုံးပြုပြီး ယဉ်ကျေးမှုအမြင်ကို သုံးသပ်မှု ဖြင့်
စတင်ခဲ့သည် ။ အသစ်စတင်တည်ထောင်ထားသော
ဗြိတိသျှ အစိုးရသည် အိန္ဒိယပြည်အတွက် ပညာရေးပေါ်လစီကို
မည်သို့ချမှတ်ရမည်၊ ဝေခွဲမရဖြစ်နေသော အချိန်တွင် ရမ်မတွန်က
အနောက်တိုင်း မည်သို့ချမှတ်ရမည်၊ ဝေခွဲမရဖြစ်နေသော အချိန်တွင်
ရမ်မတွန်က အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှုကို သွတ်သွင်းပေးရန်ဘက်မှ
ရပ်တည်ခဲ့သည် ။ သူ့အတွေးအခေါ်များ သည်

သောမက်စံမက်ကောလေး အား ရိုက်ခတ်စေပြီး
'ပညာရေးအသေးစိတ်အမြင်'ဆောင်းပါးကြီးကို ရေးဖြစ်ခဲ့သည် ။
ဤသည် ပင် အစိုးရ၏ ပညာရေးပေါ်လစီတစ်ရပ်ဖြစ်လာခဲ့သည် ။

ထိုစဉ်ကပင် ရပ်မတွန်၏ ခေတ်ကြိုအမြင်များ သည်
မှန်ကန်လှသည် ။ အိန္ဒိယပြည်သည် မိမိခြေထောက်ပေါ်မိမိ
ပြန်လည်ရပ်တည်လာနိုင်အောင် အနောက်တိုင်းသိပ္ပံပညာများကို
သင်ယူထား သင့်သည် ဟူသော အချက်ကို ထိုခေတ်ကတည်းက သူက
တွေးဆမြော်မြင်နိုင်ခဲ့သည် ။

အ နောက် တိုင်း ယ ဉ် ကျေး မှု ထဲ တွင် ကောင်းကွက်မှန်သမျှကို
လက်ခံမည်ဆိုသော 'ဗြဟ္မောသမဂ္ဂ'တို့ ၏ ရှေးအယူအဆကို
အသေဖက်တွယ်ထားလိုကြသော ဟိန္ဒူအယူသည်းတို့ ၏ ပဋိပက္ခကား
မသေးလှ။ ဟိန္ဒူပန်ဒစ်ပညာရှိအချို့၏ အဆိုအရမူ အနောက်နိုင်ငံများမှ
အသစ်တွေ့ရှိ ချက်များ နှင့် တီထွင်မှုများအားလုံးတို့ သည်
အိန္ဒိယရှေးဟောင်းအတတ်ပညာများ ထဲတွင် ပါရှိပြီးသား
သိရှိပြီးသားများ ပင်ဖြစ်၍ မထူးဆန်းလှဟု ပင် ပြောဆိုခဲ့ကြသည် ။

အဟောင်းနှင့်အသစ်၊ ခေတ်နောက်ဆွဲသူနှင့် ခေတ်ရှေ့ရောက်သူ
ဗရာမိုများ နှင့် ပန်ဒစ်များ ၊ ယင်းတို့ ၏ ပဋိပက္ခများ ၊
တိုက်ပွဲများ ကြားမှာ ပုံစံသစ်တစ်ခုပေါ်ထွက်လာပြန်သည် ။ ပန်ဒစ်၊
အစ်စ်ပါ၊ ချန္ဒရာ၊ ဗစ်ယာဆာဂါဆိုသူ တို့ အုပ်စု။ သူတို့ က တိုးတက်မှုကို
လိုလားသည် ။ အရှေ့တိုင်းနှင့် အနောက် တိုင်းယဉ်ကျေးမှုတို့
ကိုပေါင်း၍ လက်ခံလိုသည် ။ ပြုပြင်စရာများကို ပြုပြင်ရန်လိုလားသည်
။ သို့သော် ဟိန္ဒူအဖွဲ့အစည်းတွင်းမှ လည်း ချိုးဖောက်ခွာမထွက်လို။
'ဗြဟ္မောသမဂ္ဂ'တို့ ကဲ့သို့ အနောက်တိုင်းကို ချဉ်း လက်ခံလိုစိတ်

အစွန်းလည်း မရောက်။

ချန္ဒရာပစ်ယာဆာဂါသည် ပထမတော့ ရှေးရိုးအစဉ်အလာကို လက်ခံသူပန်ဒစ်တစ်ဦးပင်ဖြစ် သည် ။ သူသည် ခေတ်ပေါ်ဘင်္ဂါလီစကားပြေ၏ ဖခင်ကြီးလည်း ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က အနောက်တိုင်း သိပ္ပံပညာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့ ကို မျက်စိမှ ဝတ်ဆန့်ကျင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည် ။ လူသဘာဝတ္တဝါဒီတစ်ဦး အနေဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည် ။ ဗစ်ယာဆာဂါဆိုသည့် သူ့နာမည်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အသိပညာသမုဒ္ဒရာဟူ၍ ဖြစ်သည် ။

သူ သည် ဟိန္ဒူမုဆိုးမများ ဒုတိယအိမ်ထောင် ဆက်ပြုခွင့်ကို ရဲဝံ့စွာထောက်ခံခဲ့သူဖြစ်သည် ။ ထိုသို့ထောက်ခံရာတွင် ဇွတ်မှ ဝတ်ထောက်ခံခဲ့ခြင်းကားမဟုတ်။ ရှေးဟိန္ဒူကျောက်စွာများ တွင် ပါသော အချက်အလက်များကို မှီငြမ်းပြီး သက်သေသက္ကာရ ခိုင်မာစွာဖြင့် ထောက်ခံခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည် ။

သူ ၏ ဘာသာရေးနှင့် ဒဿနအတွေးအခေါ်များမှာ ရာမခရစ်ရှနာပါရာမဟန်စာ(၁၈၃၄ -၁၈၈၆) နှင့် ဆွာမိ၊ ဝိဝေကာနန္ဒ (၁၈၆၃- ၁၉၀၂) တို့ ၏ အတွေးအခေါ်များကို နည်းနာခံယူထားခြင်းဖြစ် သည် ။ ဝိဝေကာနန္ဒ ကွယ်လွန်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ‘ဘာသာရေး ဒဿန ဆိုင်ရာ လူ ပ် ရှား မှာ အာရာဘင်ဒို ၊ ဂိုရှ်လက်ထဲသို့ ရောက်လာသည် ။ အာရာဘင်ဒိုသည် နိုင်ငံရေးသမားလည်း ဖြစ်သည် ။ ။ သို့သော် ၁၀၀၉ ခုတွင် သူသည် နိုင်ငံရေးကို စွန့်လွှတ်ကာ ဘာသာရေးဘက်သို့သာ လုံးလုံးလား လား ကူးပြောင်းခဲ့သည် ။ သို့သော် သူ၏ စိတ်ဓာတ်ရေးရာနှင့် နိုင်ငံရေးအမွေများကို ‘လောက မာည၊ ကီလပ်’ ၉၁၈၅၆- ၁၉၂၀) နှင့် မဟတ္တမဂန္ဒီတို့ က

ဆက်ခံယူခဲ့ကြသည် ။ ယင်းတို့ မှာ ခုန့်ရာဘိဝံသ၏ ဖခင်
ကာလကတ္တားမြို့ ‘အဲယံလံဘတ်’ကျောင်းတွင် တက်နေစဉ်ကာလ
အခြေအနေများ ပင်ဖြစ်သည် ။ ဗြိတိသျှတို့ ၏
အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားသစ်တွင် အလုပ်အကိုင်ကိုလိုက်၍ အတန်းအစား
(၃)ခု ခွဲထားသည် ။ (၁) မြေရှင်များ ၊ (၂) ရှေ့နေများ နှင့်
အစိုးရအမှုထမ်းများ ၊ (၃) ကုန်သည် ပွဲစားများ ။ ယင်းလူတန်းစား
များကို ဗြိတိသျှက ဖန်တီးကာ သူတို့ အကူအညီဖြင့်
ဂုတ်သွေးစုတ်ရေး အုပ်ချုပ်မှုယန္တရားကို လည်ပတ်နိုင်စေရန်
စီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်ပေသည် ။

စင်စစ်ကား ထိုစဉ်က လှုပ်ရှားမှုများမှာ ဘာသာရေးနှင့်
စာရိတ္တရေးရာလှုပ်ရှားမှုများ သာဖြစ် သည် ။
နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကား သေနေသည် ။ ချန်ဒရာဆင်းနှင့်
ဗစ်ယာဆာဂါတို့ သည် လည်း တကယ်တမ်းမူ
အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးသမား၊ ဗြိတိသျှဆန့်ကျင်ရေးသမားများ
မဟုတ်ကြချေ။

ဘို့ စ် ၏ ဖခင်ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် စာရိတ္တရေးရာတွင်
အဆင့်အမြင့်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး သူ့မိသားစု ကို လည်း ထိုသို့ဖြစ်အောင်
ပဲ့ပြင်ခဲ့သူဖြစ်သည် ။ သို့သော် သူသည် လည်း
အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးသမား ကားမဟုတ်။ ထို့ကြောင့်ပင် သူသည်
အစိုးရရှေ့နေနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးဆောင်ရာထူးများကို လက်ခံခဲ့
ခြင်းဖြစ်သည် ။ ဘိဝံသအဖေ၏ လေးစားချစ်ခင်မှုကို ခံခဲ့ရသည် ။
သို့သော်သူသည် လည်း ပညာရေးဌာနမှ
အစိုးရအမှုထမ်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဘိဝံသတို့ ဖခင် ခေတ်ကမူ
ဘာကင်ချန့်ရာချက်တာဂျီ (၁၈၃၈- ၁၈၉၄)လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ပင်

‘ဘန္တေမာထရံ’ သီချင်းရေးစပ်သူဖြစ်သော်လည်း အစိုးရအမှုထမ်းပင် ဖြစ် နေသေးသည် ကိုကြည့်။

ဘန္တေမာတရံ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘အမိကို ရှိခိုးခြင်း’ (အမိမြေကိုရှိခိုးခြင်း) ဟု ဖြစ်သည် ။ အိန္ဒိယအမျိုးသားသီချင်းအဖြစ် အနီးစပ်ဆုံးယူ၍ ရသော သီချင်းဖြစ်သည် ။ ဒီအင်ရှိုင်းဆိုလျှင် ပြည်သူတို့ အတွက် အမျိုးသားသီချင်းများကို ရေးစပ်ခဲ့သူ၊ သို့သော် အစိုးရဘက်တွင် တရားသူကြီးလုပ် နေဆဲ။

ဤသည် တို့ မှာ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ၊ နိုင်ငံရေးမရင့်ကျက်သေးခင်ကာလတွင် ဖြစ်ပျက် မြဲဖြစ်ပျက်ရသည့် ဓမ္မတာများ ပင်။ ၁၉၀၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှု စ တ င် ခဲ့ ပြီ ။ ပြည်သူ တို့ က အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်နည်းလာကြသည် ။ အစိုးရကလည်း ပြည်သူတို့ ၏ စကား၊ ပြည်သူတို့ ၏ စာပေများ အပေါ် သံသယမျက်စိဖြင့် ဒေါက်ထောက်ကြည့်လာကြပြီး အစဉ်အလာဟောင်းတို့ နေရာတွင် အသစ်တို့ အစားထိုးဝင်လာကြသည် ။ စာရိတ္တရေးရာနှင့် နိုင်ငံရေးကို ခွဲ၍ မရကြောင်းသိလာသည် ။

‘လူ တ စ် ယော က် ၏ သက်တမ်းကား တိုတိုလေးဖြစ်သည် ။ သူ့ဘဝပြဿနာမှာ သီးသန့်ကိစ္စဖြစ် သည် ။ ကျွန်တော်တို့ သည် အတွေးအခေါ်တစ်ခုကို လက်ခံပြီဆိုပါစို့။ ကျွန်တော်တို့ သည် ထိုအတွေး အခေါ် အပေါ်တွင် လုံးလုံးလျားလျား ဘဝတစ်ခုကို မြှုပ်နှံကာ မိမိဘဝတစ်ခုလုံးကို ပြောင်းလဲပစ်ရမည် ဖြစ်သည် ။ အမှောင်ခန်းတစ်ခုတွင်းသို့ ယူဆောင်လာသော အလင်းရောင်တစ်ခု သ ည် အ ခ န်း ၏ ထာင့်တိုင်း၊ ချောင်ကြိုချောင်ကြားတိုင်းကိုပင်

အလင်းရောင်ပေး နိုင်ရန်လိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလား’

နေတာဂျီ ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘို့စ်က သူ၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိထဲတွင်
ထိုခေတ်ကာလကို အထက် ပါအတိုင်း သုံးသပ်ပြထားခဲ့လေသည်။ ။

* * *